

BÀRBARA ARDANUY

- Quin model de músic tens al cap, quin professional de la cobla o del món musical t'inspira en el teu camí?

De més petita idealitzava els músics de les cobles més prestigioses, eren una il·lusió del què imaginava que era un músic. Avui, no tinc clar que m'inspiri cap model de músic que hagi conegut. No sé exactament a què em refereixo quan parlo de model de músic, potser per a mi és un tot, una forma de vida, i per aquest motiu no em val cap model dels que he conegut, segueixo el meu camí endavant intentant aprendre dels molt bons intèrprets que admiro i tinc en molta alta estima, i potser algun dia trobaré què és el que m'empeny.

- Quina és la teva sortida professional actual? I la desitjada?

Actualment estic en una cobla que regalima joventut. Potser no tenim el nivell d'exigència que tenen les millors cobles, però intentem sempre fer-ho el millor que sabem i amb il·lusió, fem pinya quan les coses no ens surten com desitjaríem, no tenim cap pressió que ens faci estar tensos i terriblement concentrats, però gaudim tocant com els que més, sobretot quan hi ha força balladors i sents aquell vincle de festa que t'uneix a ells. Si em preguntessis on desitjaria estar tocant no sé si et sabria respondre. És evident que els concerts i els CDs amb una cobla distingida per les seves interpretacions són com una llaminadura per un músic en formació de grau superior, ho desitges, és la millor recompensa que se't pot oferir i per això estudies fort. Tanmateix, fer de músic té els seus pros i contres. Com més amunt està una cobla en el nivell d'exigència, més responsabilitats hi ha i més solen aguditzar-se aquests pros i contres. El que sí sé és que continuaré sempre estudiant el flabiol amb la mateixa il·lusió, estigui a la cobla que estigui, i no per això seré menys feliç. El que vingui, benvingut serà.

- Una combinació tradicional era combinar dos o més instruments (cobla i orquestra), o la docència. És una sortida factible encara?

Crec que hi ha molt suc a treure tant en el camp simfònic com en la docència.

Aquest passat Divendres Sant vaig assistir al tercer concert de la Simfònica de Cobla i Corda de Catalunya al Mundial de La Bisbal d'Empordà i algunes de les peces del repertori em van convèncer de les moltes possibilitats que té per oferir encara una formació així.

Pel què fa a la docència, el camí acadèmic tot just s'ha iniciat en els darrers trenta anys i hi haurem de prestar molta atenció d'ara endavant si volem continuar potenciant els nostres instruments més enllà que no decaigui l'oficialització dels seus estudis.

- Les comarques gironines tenen alguna particularitat especial que t'hagin afavorit o perjudicat en la teva formació i en la teva professionalització?

Podria dir que la meva formació en el flabiol s'ha desenvolupat principalment a les comarques gironines, deixant de banda els tres últims anys que he passat a l'Esmuc a Barcelona. Tots els professors que han intervingut de forma decisiva en la meva formació musical són originaris de la província de Girona. Si avui toco el flabiol sé que és perquè la gran tradició sardanista de les terres gironines impulsà el pare Alqueza a fundar una cobla

a més a més de la Banda del Col·legi Santa Maria de Blanes. Vaig continuar els estudis de flabiol al Conservatori de Girona perquè era el lloc més proper on s'ofertaven.

ANNA COSTAL

- *Quins són els estudis o professors que t'han marcat més?*

Segurament quan vaig començar a estudiar tenora amb en Josep Gispert, als quinze anys i ja com a tercer instrument (després del piano i la flauta travessera), no podia imaginar les conseqüències que aquest fet comportaria en la meua futura vida professional. A banda d'aprendre l'instrument que m'agradava (l'únic que finalment toco de manera regular), vaig poder observar de molt a prop com era la vida d'un músic de "festa major" (un model que després he analitzat durant els estudis universitaris), com ensenyaven l'instrument els mestres d'abans (en Gispert encara ensenya com ensenyava en Viladesau, "tu escolta'm i repeteix", res a veure amb la manera d'ensenyar que pot tenir un professor de l'Esmuc), i en general diferents actituds i models musicals útils, encara que semblis mentida, per estudiar el segle XIX.

Pel que fa als estudis universitaris, evidentment el professor que més m'ha marcat ha estat i continua essent en Jaume Ayats. La seva visió global de la música i el fet musical m'han permès aprendre moltes coses que encara no es troben als llibres i a relativitzar-ne moltes d'altres que estan escrites negre sobre blanc però que tenen una validesa més que dubtosa. És una gran sort poder formar part del seu equip de recerca i col·laborar en els seus projectes.

- *Quin model de música tens al cap, quin professional de la cobla o del món musical t'inspira en el teu camí?*

Des de la meua perspectiva de música "petit", com diuen alguns músics ja jubilats que han tocat en orquestres modestes, no tinc pretensions d'excel·lir en el terreny interpretatiu del meu instrument. Per aquesta raó, no m'emmirallo amb cap intèrpret en concret pel que fa a nivells d'interpretació, però sí que hi ha dos models de música que em mereixen els meus respectes, i per motius totalment oposats. En primer lloc, la del músic de cobla-orquestra, un model que a les comarques gironines encara tenim molt present però que sembla que es va esmicolant poc a poc en els canvis frenètics de la societat del segle XXI. Dels músics que han tocat en cobles-orquestres, entre ells el meu pare, n'he tret anècdotes que semblen tretes del *far west* i que donarien per escriure més d'un llibre; un petit món musical fascinant (mirat de lluny, és clar).

D'altra banda, hi ha un tipus de músic, intèrpret d'un instrument de cobla, que trobo que té molt de mèrit, el de músic *freelance*, desvinculat de les formacions estables –cobles i orquestres- i que aconsegueix viure de les seves interpretacions, sempre innovadores i d'un alt nivell. No m'agradaria donar noms, però el de Jordi Molina penso que tots el tenim al cap. Ha aconseguit sortir de la rutina del "nà fent" de les orquestres i s'ha aventurat a tocar en formacions eclèctiques, a enregistrar discs amb músics d'arreu del món i a fer-se conèixer i a fer conèixer la tenora fora de Catalunya i d'Europa. Això només es pot resumir amb una paraula: Bravo.

- *Quina és la teua sortida professional actual? I la desitjada?*

De moment em queda un any i mig de beca que penso aprofitar al màxim per formar-me com a musicòloga: llegint molt, participant en congressos, desenvolupant les meves obligacions en els projectes en els quals participo, fent pràctiques com a docent en l'assignatura que impartiré el curs vinent a la UAB i acabant d'escriure la tesi doctoral. Les meves opcions de feina quan se m'acabi la beca passen per demanar-ne una altra (sempre és una bona solució!) o per buscar feina com a docent en universitats, escoles i conservatoris. Alhora, però, i gràcies a l'experiència que tinc en gestió, després d'haver col·laborat durant quatre anys en dues revistes musicals i d'haver estudiat un primer cicle d'història de l'art, penso que puc desenvolupar tasques en la gestió cultural en termes amplis. Totes aquestes opcions són les meves sortides professionals reals i també les desitjades.

Pel què fa al món de la cobla, ja sóc ben feliç podent anar a tocar els caps de setmana per matar el cuquet. Pujar als escenaris és una cosa que faig des del 10 o 11 anys i que em sabria molt greu haver de deixar. Si no pogués tocar en una cobla potser tornaria a reunir la meva família per formar un grup musical com el que vam tenir a casa durant bastants anys, el Trio Costal que després vam anomenar grup Costal Rostoll. Amb el meu avi, els meus pares i el meu germà vam recórrer les comarques gironines acompanyant misses, fent havaneres i balls de festa major. Allò sí que va ser tota una experiència!

- Una combinació tradicional era combinar dos o més instruments (cobla i orquestra), o la docència. És una sortida factible encara?

La professionalització dels instruments de cobla a l'Esmuc diria que no ha fet que els músics, sobretot gironins, hagin canviat l'hàbit de tocar més d'un instrument.

L'especialització que els proporciona l'estudi superior no ha impedit el domini d'altres instruments, potser a un nivell més bàsic però no per això menys important. No sé si és una sortida "factible" encara tocar més d'un instrument, el cert del cas és que tots els alumnes de cobla de l'Esmuc fa anys que toquen de cara al públic, fent sardanes i, fins i tot, alternant les sardanes amb el ball o amb altres estils musicals. I així es guanyen uns diners que els permeten viure fora de casa i independitzar-se bastant ràpidament. Això els dota, a més a més, d'una experiència que un músic de simfònica o un pianista difícilment adquireix d'una manera tan *natural* i tan ràpida.

Alhora, i com dius, la sortida professional en la docència ha estat recurrent i ho continua essent en els músics de cobla. Pel que veig al meu voltant i les opcions que han escollit els meus companys i amics, encara és una solució que funciona.

- Hi ha crisi en el món professional de la cobla? I el món de la sardana i l'aplec? Quines solucions hi veus?

Si per "món professional de la cobla" ens referim als músics que es guanyen la vida tocant sardanes, diria que en aquest sentit no hi ha crisi. És un tòpic molt recurrent, però és cert: mai hi havia hagut tants músics joves tocant sardanes i mai abans el nivell musical havia estat tan elevat.

Quin és el problema, doncs? Que el món de la sardana i els models de festa que hi ha al seu voltant s'han quedat enquistats i no evolucionen. La sardana continua movent força gent, persones cada vegada més aficionades, que volten tots els aplecs, que coneixen tots

els músics i els compositors, que ho saben tot del seu món. Ara bé, la rellevància social d'aquest món cada vegada és més petita.

Alhora, els futurs balladors potencials -la gent jove- no s'interessen per la sardana si no és que a casa seva són molt aficionats. Ho troben massa folklòric, tradicional, ranci, i a més a més, enflairen aquesta pàtina catalanista –deixa-m'ho dir, convergent i de dretes– que potser ja no té però que ha quedat en l'ambient i com a tòpic.

Això provoca que la mitjana d'edat dels balladors ratlli la tercera edat i que hi hagi un abisme entre els interessos dels músics joves -sortits d'una escola superior i amb aspiracions com a intèrprets- i els organitzadors dels aplecs. Per tocar “patxanga” no calen quasi ni estudis, per cobrar la misèria que es cobra per *bolo*, tampoc. Heus aquí el problema.

Les solucions passen perquè es valori la feina del músic en tant que persona formada i amb uns estudis i perquè el músic cobri en proporció a aquests estudis. D'altra banda, penso que seria molt interessant establir definitivament la diferència entre el món del ball –dels aplecs i ballades- i el món del concert, de l'experimentació sonora, de la llibertat interpretativa. És bastant inútil continuar interpretant sardanes molt atractives pels músics (estil Marc Timón, per exemple) si la demanda és una sardana que faci ballar i prou. Cal cobrir les necessitats dels balladors, però una vegada cobertes, cal incentivar l'interès d'altres públics. Això demana que la societat en general, que els melòmans de la música clàssica, del jazz, del pop, etc., deixin de sentir i observar els instruments de cobla com a un llast folklòric i passin veure'ls com a instruments i formacions del segle XXI.

- Les comarques gironines tenen alguna particularitat especial que t'hagin afavorit o perjudicat en la teva formació i en la teva professionalització?

Em sembla que la resposta ja l'he donat més amunt, però ho resumiré. La peculiaritat de les comarques de Girona és la d'estudiar diversos instruments. En el meu cas, la curiositat em va portar a estudiar la flauta travessera, el piano, la tenora i a fer els meus *pinitos* en el terreny del cant clàssic, uns estudis que no m'han permès professionalitzar-me com a intèrpret però que m'han ajudat a tenir una visió de “música” més global. Així és que no m'han perjudicat sinó al contrari, ja que finalment la meua carrera professional ha tirat més per la musicologia i el terreny teòric més que instrumental.

- Què demanaries a les institucions per millorar el món de la cobla, la sardana o la professionalització dels músics?

A institucions públiques i privades els demanaria que apostessin pels instruments de cobla i els músics de casa nostra però no per recolzar per enèsima vegada la sardana com a “dansa nacional de Catalunya”, sinó per afavorir les iniciatives més contemporànies com les de Marc Timón i Jordi Molina entre altres. El més senzill des d'una conselleria o regidoria de cultura és subvencionar aplecs, ballades i concerts de festa major. Cada any és el mateix, no cal pensar, només cal deixar anar quatre duros perquè els de les associacions sardanistes no s'emprenyin. El que realment tindria mèrit seria apostar i creure en altres iniciatives; fer això, però, cal asseure's amb músics i artistes, cal replantejar fórmules, cal

arriscar-se, i això cada dia és més difícil d'aconseguir, tant per part de representants polítics com per part d'institucions privades.

- Com a noia ho has tingut més complicat, d'integrar-te en el món de la cobla?

A Barcelona fa més anys que tot plegat està normalitzat i s'estudia una tenora com es pot estudiar un clarinet, no hi ha una diferenciació tan bèstia entre instruments de cobla i clàssics. Però com a una de les primeres tenores que vaig tocar en una cobla gironina – després de la Concepció Ramió, que va ser la primera als anys 80s– em vaig sentir diverses vegades assenyalada amb el dit i criticada pel fet de ser una noia. Ara tot és molt diferent, perquè a les cobles cada dia hi ha gent més jove que ja no fa cap diferenciació. Al contrari, el fet de ser cobles mixtes en millora, penso, el bon ambient (fins i tot es creen moltes parelles noves!). Ara bé, els músics més grans encara no ho troben correcte. El problema de fons no és que les noies no tinguin unes condicions físiques adequades (que és el que defensen), sinó que per molts d'ells la cobla era un espai masculí on podien parlar de coses “d'homes”, on podien refugiar-se tot escapant dels dinars familiars amb sogres i consogres, un espai on podien deixar-se anar amb tota llibertat i on la resta de músics els encobrien si hi havia algun tema de faldilles. Repeteixo que ara tot és diferent, per sort!

CONRAD DALMAU

- Quins són els estudis o professors que t'han marcat més?

És difícil dir quin dels meus professors m'han marcat més, ja que crec que sempre s'aprèn coses de tothom i sempre en pots treure un profit. És evident que a l'escola de música de Blanes hi vaig aprendre molt i vaig sentir les bases del que sóc avui dia: ja des de ben petit pots entrar a tocar a la banda i a la cobla i ja surts a tocar a fora i és una experiència molt bona. Deixant a part els professors d'instrument, els professors de solfeig que he tingut m'han ajudat i m'han ensenyat moltes coses (tant a Blanes com a Girona). No en triaré cap, perquè tots m'han marcat per igual.

En quant als professors de tenora, cal dir que els tres que he tingut m'han ensenyat coses molt diferents però igual de profitoses. A Blanes vaig tenir en Joaquim Gibert, però és difícil mesurar quant m'ha marcat ja que tot just començava, però em va ajudar molt ja que vaig començar bastant gran, amb setze anys. Després del primer any ho volia deixar i ell em va animar per a seguir i presentar-me al Conservatori de Girona. Un cop allà, vaig tenir en Josep Gispert, tota una institució i una persona de la que he après molt i em va motivar per a la meva decisió de presentar-me a l'Esmuc, on tinc en Jordi Figaró i està fent una tasca molt bona, ja que ens parla d'un seguit de coses que nosaltres no havíem sentit parlar mai, però que són indispensables per a una bona formació.

- Quin model de música tens al cap, quin professional de la cobla o del món musical t'inspira en el teu camí?

No tinc cap model. Crec que cadascú ha de tenir el seu camí i esforçar-se perquè sigui el millor possible. Sí que podries agafar el model d'algú, però cada persona és un món i tothom té les seves pròpies circumstàncies.

- *Quina és la teva sortida professional actual? I la desitjada?*

Actualment formo part de la cobla Foment del Montgrí. La sortida professional desitjada... no la tinc clara, ja que encara no sé si en acabar aquesta llicenciatura en faré una altra o em posaré a treballar, encara no ho he decidit. El que està clar és que m'agradaria millorar la meva situació laboral i passar a formar part d'una cobla millor, no només pels incentius econòmics, sinó també per la qualitat musical. M'explicaré: si t'estàs prenent seriosament el fet d'estudiar música, hi ha algun dia que és bastant frustrant el fet d'anar a tocar i veure que molts dels teus companys de feina són allà només per sortir de casa i passar-s'ho bé, com si fos un *hobby*. Per això he dit el de millorar musicalment.

- *Una combinació tradicional era combinar dos o més instruments (cobla i orquestra), o la docència. És una sortida factible encara?*

Moltes escoles encara fan això d'ensenyar dos o més instruments, de fet jo ho he fet, però és una sortida que va perdent força, sobretot en els últims anys: només resulta factible si vas a parar a una formació reconeguda com ara la Principal de la Bisbal, la Selvatana o els Montgrins. Fora d'aquí, no val massa la pena. El que sí que es manté i, fins i tot, va guanyant pes és el fet de combinar un instrument amb la docència, tant a escoles de música com a instituts. El problema és que per anar a una escola de música, moltes vegades és per ensenyar un instrument que no és de cobla, així que torna a aparèixer la combinació de més d'un instrument.

- *Hi ha crisi en el món professional de la cobla? I el món de la sardana i l'aplec? Quines solucions hi veus?*

Encara que hi hagi veus que diguin que el món de la cobla s'està acabant, jo no crec que sigui així: és un dels períodes de la història que més formacions hi ha. El problema més important és que poques s'hi dediquen de forma professional i moltes altres es fan la competència entre elles (en forma de reducció de preus) per tal d'aconseguir més actuacions i això perjudica a tothom, perquè els pobles sempre tindran cobles que hi vagin a tocar i els músics anirem a tocar per preus més baixos.

Des del punt de vista dels balladors, potser sí que es veu que la cosa va a menys i que els balladors són sempre gent gran, però hi ha una cosa que jo sempre dic: de gent gran sempre n'hi haurà i quan aquesta actual generació no hi sigui en vindrà una altra, que un cop ja estiguin jubilats, s'animaran a ballar sardanes i aniran amunt i avall. A més, animo a totes aquelles persones que diuen que no hi ha balladors a veure algun concurs de colles o que s'acosti a veure aplecs com el de Calella, el de les Roquetes o el de la Bisbal. Parlant dels aplecs, crec que potser son excessius: molts pobles en fan i coincideixen en dies i fa que es treguin espectadors mútuament, potser amb menys aplecs i millors cobles, hi sortiríem tots guanyant.

- *Què corregiries en la teva formació musical?*

Crec que moltes vegades la formació va encaminada a que aprenguis el suficient com per poder anar a tocar amb una cobla i prou, no es mira més enllà. Actualment, s'estan fent molts concerts i s'estan escrivint moltes obres en les que els instruments de cobla es

barregen amb formacions de caire més clàssic i això requereix d'un aprenentatge previ que a vegades queda obviat i és d'allò més important.

- Les comarques gironines tenen alguna particularitat especial que t'hagin afavorit o perjudicat en la teva formació i en la teva professionalització?

És ben clar que la gran tradició i el gran nombre de cobles que hi ha, et permeten que molt aviat puguis aconseguir entrar en una cobla i sortir a tocar i guanyar alguns diners. Alguns dels efectes perjudicials anirien lligats amb la resposta a la pregunta anterior.

- Què demanaries a les institucions per millorar el món de la cobla, la sardana o la professionalització dels músics?

Una major implicació, tant d'institucions com de mitjans de comunicació. A vegades, tinc la sensació que estem deixats anar de la mà de Déu i que ningú es preocupa per nosaltres. Això sí, tothom té a la boca la cobla per tal de reivindicar coses de Catalunya. Són coses que no s'entenen... Pel que fa als músics, crec que ens haurien de donar ajudes per tal de poder comprar instruments, donar subvencions per als que vulguem estudiar i haurien de fomentar l'estudi d'aquests instruments.

IVAN JOANALS

- Quin model de música tens al cap, quin professional de la cobla o del món musical t'inspira en el teu camí?

La meua visió de la cobla i del meu propi instrument, la tenora, passa molt pel que és el concert i la cambra. Això no va en detriment del que és la cobla lligada a la sardana, atès que, ara per ara, és on m'hi guanyo la vida, però a mi el que realment m'encanta és el concert, les obres acurades i delicades, el treball elaborat. És graciós perquè de vegades m'he trobat gent que no acaba d'entendre que vulgui tirar més cap al concert que no pas cap al carrer. A veure, són dos móns molt diferents. No voldré renunciar-ne a cap, però sí que vull prioritzar el del concert.

- Quina és la teua sortida professional actual? I la desitjada?

La meua sortida professional actual es troba a la Cobla Contemporània. M'hi sento molt identificat i arrelat per molts de motius. El que més m'agrada de la cobla és la visió innovadora que té de l'espectacle a plaça i també al concert. Sé que tenim molts de detractors, però és que això és inevitable: mai no plou a gust de tothom. D'altra banda, fa sentir molt realitzat veure que quan estem tocant, ja no només hi ha gent d'edats força avançades ballant, sinó que, lentament, hi va havent més de tot. És molt gratificant veure que aquells que ballen amb la música que estàs tocant s'ho estan passant d'allò més bé. Això ho dic perquè les seves cares ho manifesten obertament i, moltes vegades, molta gent no se n'està pas de venir a felicitar per l'espectacle amb frases com: "ens ho hem passat molt bé", "m'ha passat l'estona volant", "això sí que ens anima", etc.

A veure, no vull vendre la meua cobla com una panacea al "mal" que afecta el món sardanístic, però sí que estic convençut que, si més no, oferim un espectacle que és original

i que crida l'atenció. L'originalitat, la innovació, la sorpresa, ... tots aquests paràmetres són imprescindibles perquè la gent es torni a sentir atreta pel món sardanístic. Si no s'hi fa un canvi de debò, malament rai.

D'altra banda també treballo puntualment en grups de grallers, com ara els Gralluts de Palamós, o algun grup de ministrers. També he estat col·laborant en un grup de folk-rock que es diu Pareras Parelladas, de La Garriga.

Com a docent, només he estat fent classes algunes èpoques amb qüestions de respiració, col·locació de l'aire per bufar, etc. Res de l'altre món ara per ara.

Estic acabant d'estudiar composició a l'Esmuc i l'any vinent, si tot va bé, a final de curs ja estaré graduat. Tanmateix no em vull dedicar a la composició ja que el món d'instrumentista em tira moltíssim. M'agradarà poder combinar les dues coses i tenir feina dels dos àmbits per anar-ho seguint tot.

- Una combinació tradicional era combinar dos o més instruments (cobla i orquestra), o la docència. És una sortida factible encara?

Em sembla que és una opció prou vàlida, encara. Per què no? D'altra banda, jo sempre em sentia molt molest pel fet que un instrumentista d'instruments estrictament "de cobla" (flabiol, tible, tenora o fiscorn) no es pogués dedicar exclusivament a la música mitjançant el seu propi instrument i que, doncs, hagués de recórrer a instruments simfònics per poder acabar de guanyar-se bé la vida. A veure, no em malinterpreteu: no estic dient que em faci nosa que la gent sàpiga tocar el clarinet, la flauta travessera o el saxo, ans el contrari! Simplement em sembla caducada la idea que un instrumentista de cobla no pugui dedicar-se a la música amb el seu propi instrument sense haver de recórrer necessàriament a un altre.

L'evolució que hi ha hagut d'aquests instruments, les noves exigències dels compositors i també dels intèrprets, i sobretot l'augment tan gran que hi ha hagut del nivell dels intèrprets crec que són prou motius com per poder garantir que un músic de cobla se'n surti amb el seu propi instrument. El fet que les escoles superiors de música –allà on hom es pot llicenciar com a instrumentista, compositor, musicòleg, etc.- tinguin programes d'estudis complets per a aquests instruments (des de fa uns quants anys ara ja), està fent que sorgeixin noves generacions d'instrumentistes amb un nivell altíssim i que, a diferència d'abans, ja poden dedicar-se exclusivament al seu instrument sense haver-hi de renunciar perquè "no sigui apte per a un context".

- Hi ha crisi en el món professional de la cobla? I el món de la sardana i l'aplec? Quines solucions hi veus?

No vull ser pessimista perquè no és gens propi de mi. Tampoc vull ser un alarmista perquè encara em titllarien de qui sap què. Jo m'estimo molt el món de la cobla i de la sardana, però reconec que coixeja de fa temps, i de valent. Totes les músiques evolucionen i això és el que crea interès i atracció per als seus oients. És evident que la música clàssica ha evolucionat molt i que no té res a veure la que es feia durant el renaixement amb la que es fa a hores d'ara, o la que es feia durant el romanticisme. Així doncs, ¿per què no ha de poder evolucionar la música de cobla? ¿Quin és aquest mur ple de filferros electrificats

que no permet que la criatura creixi? Em sembla que el causant d'aquesta crisi en el món sardana-aplec-cobla prové justament de dins d'aquest món.

Quan escoltem música del renaixement sabem que ens és prou llunyana, però també sabem que, durant una època, va ser l'autèntic *hit-parade* de molts d'indrets i de molta gent. Ho va ser fins que un dia hom va començar a trobar que allò ja s'havia sentit massa i que calia fer quelcom de nou. És així com apareixen les noves èpoques de la música i com, de mica en mica, es va enriquint el llegat musical de la humanitat. Seria molt trist i molt il·lús pensar que "ja està tot inventat i que no pot sortir res més de nou". Aquells que pensin això és evident que van molt errats. Potser són justament aquesta mena de tarannàs els que només fan que emplenar les rodes de pals perquè no puguin avançar.

A la Cobla Contemporània tenim un tarannà força diferent de la majoria (per no dir-ne la totalitat) de les cobles. Tal com ja he dit abans, no vull vendre l'espectacle que fem com un "remei" per al mal, però sí que crec fermament que és una opció molt legítima i digne per innovar, i per fer retornar els ànims a la gent i aquesta trempera que fa temps que sembla haver-se perdut.

A mi em fa molta gràcia tota aquesta gent que renega del que fem dient que "som uns transgressors", que "intensem destruir l'essència de la sardana", que "això no és música ni és res", i tantes d'altres ganivetades que ens endeguen un dia o un altre. Per sort el gruix de gent que se n'accontenta del que fem és molt superior al d'aquesta altra gent, i això ens dóna ànims, sens dubte.

Però és que trobo intolerable tota aquesta gent que es limita a criticar i deixar per terra qualsevol acte alternatiu i innovador que es fa, tot titllant-lo de transgressor i que després, es queda plegat de braços i pretén que tot segueixi tal com és ara (és a dir, apagat, trist i moribund). He arribat a la conclusió que aquesta mena de gent justament no s'estimen gens la sardana ni la cobla, perquè no fer res per perpetuar-la i deixar que es vagi mostiuant és no estimar-s'ho pas gaire!

Només cal veure'ls en la majoria de places. Allò és una festa? O és un funeral? Se suposa que la sardana de plaça és un acte festiu! És un lloc on s'hi troba la gent per fer-la petar, per fer safareig, però sobretot per ballar plegats i estar animats i feliços. Fer un xic el boig i passar-s'ho bé! De debò que s'ho passen bé aquests que dia rere dia prediquen a favor de "la sardana de sempre"? Jo em sembla que no gaire!

No vull ser maleducat, però quan veig una plaça on, entre els músics i els balladors, tot són cares llargues, ningú no parla, tot és silenci i música sense esperit, a mi em cau l'ànima als peus. Allò sí que és caduc. Allò sí que no té cap futur. El que fa la Cobla Contemporània és només un dels mitjans amb què es pot innovar. Què hi ha de dolent en el què fem?

Ja per acabar una altra cosa: es troba escrit en molts de documents que les ballades de sardanes que hi havia a principis de segle eren autèntiques trobades de merders! La gent s'esvalotava tant, s'ho passava tan bé i es desfasava tant, que tard o d'hora hi havia d'anar a parar la policia per aturar els aldarulls o la bogeria de la gent. La gent s'ho passava d'allò més bé! El jovent pràcticament embogia de la trempera que hi trobava! Allò sí que era una festa i no el que fan ara! Per què no intensem tornar a fer vibrar la gent com passava abans? És ben bé que, qui estigui contra això, realment no s'estima gens aquest món!

- Les comarques gironines tenen alguna particularitat especial que t'hagin afavorit o perjudicat en la teva formació i en la teva professionalització?

Bé. Suposo que quelcom hi deu haver influït d'alguna manera. En qualsevol cas, tot el que m'hagi pogut afectar ha estat positivament. Per un costat el tema de les cobles l'he viscut força d'arran sempre, per bé que fins fa cinc anys no m'hi vaig capbussar de debò. Abans d'això ho veia com un món que m'agradava, però que desconeixia força tenint en compte que sempre l'havia tingut tan a prop.

El fet que al meu poble, Calonge, hi hagués una tradició tan gran i tan arrelada de músics, suposo que també ha estat determinant. De totes maneres, tal com ja he dit, em vaig iniciar en el piano. Ha estat molts més anys endavant quan, per fi, m'he decidit amb la tenora. Ho hauria tingut difícil quan era petit, per començar amb la tenora al meu poble perquè a l'escola de música on anava no s'hi impartien aquests instruments. M'hauria hagut de desplaçar fins La Bisbal d'Empordà si més no. De totes maneres, la persona que em va iniciar en la tenora va ser el sr. Miquel Faig i Solana, a qui li dec molts d'agraïments encara que a hores d'ara no sigui entre nosaltres.

Em sorprèn molt, però, que hi hagi tants pocs llocs on es puguin estudiar els instruments de cobla i més si tenim en compte que les comarques gironines en són el bressol. Per a qualsevol nen o nena són molt més accessibles d'altres instruments com el piano, el violí o la guitarra, que no pas els instruments de cobla. És, fins i tot, una mica paradoxal: els nens i nenes veuen aquests instruments cada dos per tres a les places dels seus pobles, però en canvi, gairebé ningú no els ensenya. Hi ha una gran mancança!

- Què demanaries a les institucions per millorar el món de la cobla, la sardana o la professionalització dels músics?

Les institucions demostren oberta i reiteradament que la cultura catalana no els interessa per a res. La bandegen, la subestimen, la menystenen i la deixen com el darrer mico que ningú no en vol saber res. No em semblarà gens exagerat de culpar les administracions del gran fracàs que està tenint el món de la cobla i de la sardana, atès que l'interès que hi mostren és ben poc.

Permeteu-me que us en posi un exemple: pels volts del mes de febrer es sol celebrar el lliurament de premis de colles sardanistes de Catalunya. Jo, que aviat farà tres anys que sóc membre de la Cobla Contemporània, he assistit una vegada a aquest lliurament de premis, ja que, com a cobla, érem contractats per amenitzar l'acte. L'any següent d'això ja no vàrem ésser llogats. De fet, encara no sé on es va celebrar aquest acte l'any següent ja que la difusió que hi va haver va ser tan escadussera, que només aquells seguidors fidelíssims ho devien saber. Després d'informar-me'n, vaig saber l'evolució que hi havia hagut en la celebració d'aquest acte: als seus inicis es celebrava al Palau de la Generalitat. L'any en què hi vaig poder assistir jo, l'acte ja havia estat arraconat al terrat del Museu d'Història de Catalunya. I ara, ja no sé on para. Potser es fa al passadís d'alguna estació de metro, ja que pel desprestigi amb què ho tracten les administracions, no n'hi deu haver per gaire més (que consti que amb això no estic desprestigiant els músics que actuen dia rere dia al metro! Allà hi ha grans músics!)

Un altre exemple molt clar és el dels mitjans de comunicació. Per algú que estigui mínimament interessat en aquest món, per exemple, a la Corporació Catalana de Ràdio i

Televisió, la quantitat de programes que s'emeten és molt minsa i, en uns horaris que no són precisament els més comercials. Sincerament, trobo poc atractiu haver d'escoltar un programa de ràdio que només es celebra els dissabtes a les vuit del matí! (sense voler-lo desprestigiar! La feina que fan és molt valuosa!).

L'any passat, vàrem assistir a l'aplec de Tuïr, al Rosselló i em va cridar molt l'atenció un fet concret: l'entrada al recinte valia 8 €. El més bo del cas és que era ple de gom a gom. Amb els membres de la cobla parlàvem d'això i pensàvem: si al Principat amb prou feines vé gent als aplecs essent de franc, qui vindria si es fes pagar? Sembla ser, doncs, que a la Catalunya Nord duen el tema amb una mica més de dignitat que aquí. O potser és que simplement la cultura dels nostres veïns del nord és més respectuosa amb aquells qui són músics. No crec que sigui això tampoc, però.

Però si hi ha quelcom que trobo desmesuradament inacceptable i vergonyós és com, davant del fracàs en la difusió i pràctica de la cultura pròpia del nostre país, alguns ajuntaments, diputacions i no sé quins altres ens governamentals desembutxaquin les quantitats de diners que empren per patrocinar un esdeveniment que, si bé pot ésser molt enriquidor, no és més que un altre esdeveniment cultural aliè a aquest país i que, per tant, s'ha de tractar amb igualtat i no pas amb aquesta superioritat econòmica tan aclaparadora, com n'és la Feria de Abril. És inadmissible que es subvencioni tan contundentment un esdeveniment així i que, en canvi, la final del concurs de colles sardanistes no tingui pressupost per poder contractar una bona cobla i celebrar-se amb la dignitat que es mereixeria.

De totes maneres, el problema que tenim amb la sardana, amb la cobla, amb la cultura en general, crec que arrenca del mateix lloc que arrenquen molts dels problemes que tenim els catalans. Tenim una manca d'autoestima i d'amor propi que faria entristir qualsevol. Ens estimem tan poc a nosaltres mateixos que arribem a anul·lar-nos. Ens menyspreem i ens obviem tant que sembla que ens avergonyeixi ser el que som i fer el que fem. Em sembla que d'això en diuen autoodi.

FERRAN MIÀS

- *Quins són els estudis o professors que t'han marcat més?*

Els professors que m'han marcat més són els meus dos mestres de tenora, Josep Gispert i Jordi Figaró.

- *Quin model de música tens al cap, quin professional de la cobla o del món musical t'inspira en el teu camí?*

El model de música de cobla que m'agrada és aquell que compagina a la perfecció la vessant popular i la concertística de la cobla.

- *Quina és la teva sortida professional actual? I la desitjada?*

La meva sortida professional actual és, d'una part, tocar a la cobla Jovenívola de Sabadell i de l'altra fer algunes classes en diferents escoles de música. És la desitjada.

- *Una combinació tradicional era combinar dos o més instruments (cobla i orquestra), o la docència. És una sortida factible encara?*

De fet aquesta sortida era la que feia l'any passat, estava en una cobla orquestra i també feia classes. Actualment crec que és més favorable la docència que el fet de tocar en cobla orquestra. I uns dels principals motius d'això és la seguretat que et pot proporcionar la docència com a feina, i que treballar en una cobla orquestra no està tant ben remunerat en comparació a abans i en proporció a la hores de feina.

- *Hi ha crisi en el món professional de la cobla? I el món de la sardana i l'aplec? Quines solucions hi veus?*

El món de la cobla actual crec que està prou en forma ja que hi ha molts de músics, moltes cobles i molt alt nivell. De feina no en falta, potser s'ha notat una mica la crisi. Però els principals problemes són que la feina hauria de estar més ben pagada i faria falta un públic més variat, és a dir gent de totes les edats.

- *Què corregiries en la teva formació musical?*

De la meva formació musical la única cosa que canviaria seria el fet de no haver-me dedicat més profundament a la música moderna.

- *Coneixes gent que hagi partit de la cobla per abandonar-la cap a d'altres formacions i estils (rock, jazz, etc)?*

Conec a diferents músics que abans tocaven en cobla i actualment estant ficats dins la música moderna en diferents estils. Et podria esmentar l'Adrià Bauzó, Jordi Paulí, Xavi Molina, Àngel Pujol, etc.

ORIOLOLLER

Quins són els estudis o professors que t'han marcat més?

Sempre he intentat treure el màxim profit dels coneixements de tots els meus professors. Crec que pel sol fet de ser-ho es mereixen un respecte. Però també és veritat que sempre hi ha qui et marca d'una manera més profunda. En el meu cas, haig de parlar dels professors de llenguatge i instrument que he tingut. Una de les persones que més m'ha influenciat és la Rita Ferrer, la meua professora de llenguatge. Per mi la Rita ha estat més que una professora: els seus consells han estat sempre determinants.

En el terreny musical tenen per a mi un gran valor les ensenyances de Raimon Sabater, el meu professor de tible. D'ell en destacaria la importància que donava al *fer música*, per sobre del que és simplement *tocar*. En una de les primeres classes em va dir «Ara, aquesta rodona, toca-la com si estiguessis davant del públic». Això ho recordaré sempre. En Raimon té la virtut de transmetre els seus coneixements musicals amb un llenguatge planer i entenedor. És un gran pedagog. I no voldria deixar d'esmentar en Josep Gispert, amb qui vaig anar a classe només dos anys però les ensenyances del qual ultrapassen la frontera musical.

A banda dels professors de llenguatge i instrument, en els últims anys m'ha marcat d'una manera determinant les classes d'Etnomusicologia del professor Jaume Ayats. Ell m'ha aportat un visió nova i determinant per entendre el fenomen musical.

- *Quin model de música tens al cap, quin professional de la cobla o del món musical t'inspira en el teu camí?*

Dins el món musical no en tinc cap en concret i en tinc molts. Valoro els músics que fan la seva feina amb humilitat i esforç, alhora que intento aprendre de les experiències dels meus companys. Aquests són uns valors que ja va ensenyar-me el meu avi. Ell sí que és un referent per mi.

En el terreny musical podria parlar de grans noms però prefereixo quedar-me amb les persones que hi ha a prop meu, persones amb les qui he compartit molts bons moments dins l'entorn musical. Persones anònimes com l'Amadeu Cuadrado o en Josep Sendra (companys meus a la cobla Baix Empordà). Ells han desenvolupat l'ofici de músic al llarg de les seves vides. Ells m'han ensenyat que la música ens pot arribar a fer ser millors persones.

- *Quina és la teva sortida professional actual? I la desitjada?*

Actualment combino l'activitat interpretativa a la cobla i la pedagògica a l'escola de música amb els estudis musicològics. Fins fa poc temps treballava en una revista d'actualitat musical i també formo part de la comissió que organitza el Premi de Composició de Sardanes mestre Conrad Saló. Amb aquestes dues últimes experiències he vist el fenomen musical des de darrera els escenaris —cosa nova per mi—, i també he disfrutat molt. Penso que la música és un prisma de moltes cares. Si alguna cosa desitjaria en el futur és anar descobrint algunes d'aquestes facetes per mi encara desconegudes.

- *Una combinació tradicional era combinar dos o més instruments (cobla i orquestra), o la docència. És una sortida factible encara?*

Per què no?... Hi ha molta gent que s'hi dedica. Actualment hi ha un camp de possibilitats molt ampli en el terreny musical. Avui dia hi ha molta gent que s'especialitza però jo trobo que és interessant per un músic conèixer almenys dos instruments, encara més si són instruments de diferents famílies.

- *Hi ha crisi en el món professional de la cobla? I el món de la sardana i l'aplec? Quines solucions hi veus?*

Crisi? Doncs no ho sé. Et diria que sí però llavors penso en el que diu sempre en Josep Gispert: «quan jo vaig començar ja deien que hi havia crisi i encara anem tirant». Però no puc amagar que als aplecs, tot i posar en el cartell les millors cobles, no tenen l'afluència massiva de gent que tenien fa uns anys. Alguns sí: La Bisbal d'Empordà, Banyoles, etc... en definitiva els de més renom. La resta *van fent*. La majoria d'aplec són econòmicament deficitaris i comercialment poc atractius. Es mantenen any rera any per la mai prou ponderada feina de les agrupacions sardanistes, que sense guanyar-hi diners —i en molts casos perdent-n'hi—, esmercen tot el seu temps a la causa sardanista. Ara bé, el

model d'aplec que promouen és el mateix des de fa molts anys. És un model que 'funciona' per la gent que li agrada reunir-se els diumenges per ballar sardanes i compartir uns moments amb els amics. Però és un model tancat hermèticament i que no ha evolucionat per intentar obrir-se a nous públics. Això no seria negatiu si les mateixes agrupacions no es lamentessin de la manca de joves als aplecs. El model d'aplec no és un model atractiu pels joves. La sardana ha arribat on és gràcies i per culpa dels sardanistes. És a dir, ha arribat viva (per a un sector minoritari, i en unes condicions si més no qüestionables) però ha arribat.

D'altra banda, la gent que assisteix assíduament (diumenge rera diumenge) a aplecs i ballades de sardanes, i que per tant, per a ells la sardana és una dansa ben viva, representen un percentatge molt baix de la població. Cal que ens traguem la bena dels ulls i admetem sense eufemismes que la sardana ha passat de ser, en cent anys, la dansa representativa d'un país per esdevenir la dansa simbòlica d'un país. Els catalans no ballem sardanes. La sardana ens representa, però només simbòlicament, d'una manera testimonial. La seva rellevància social és molt baixa.

- *Què corregiries en la teva formació musical?*

No m'agrada mirar enrera per refer coses. El que està fet, fet està. Òbviament hi ha coses que per la meua condició de tastaolletes potser ara no les faria, però no em penedeixo de res. Al contrari, intento aprofitar totes les meues experiències per aplicar-les sempre que puc.

- *Les comarques gironines tenen alguna particularitat especial que t'hagin afavorit o perjudicat en la teva formació i en la teva professionalització?*

Suposo que aquesta pregunta va encaminada a l'etern debat sobre el *tocar gironí* i el *tocar de Barcelona*. Sincerament penso que en el món de la cobla (i de la sardana) les dues pràctiques no són excloents ni haurien d'estar enfrontades. Potser per la meua condició de gironí que s'ha format —en part— a Barcelona considero d'entrada que és interessant conèixer les dues pràctiques. Tots els músics reben influències durant la seva formació que condicionen i determinen el seu estil. Però en el fons, l'estil de tocar és propi de cada músic. Personalment considero que la manera de tocar més acadèmica s'adiu més a les sales de concert que no pas al carrer i a la inversa, la manera de tocar més visceral i més accentuada en matisos i ritmes és més pròpia de la plaça que no pas de l'auditori. És important saber on s'està tocant i què és interessant destacar en cada moment. Conèixer i haver treballat de les dues maneres proporciona al músic una varietat de registres molt interessant.

Quan vaig començar a conèixer l'ambient de Barcelona m'hi vaig sentir atret des de bon principi. M'agradava la idea de poder alternar les ballades i aplecs amb els concerts, ja que a Barcelona se'n feien molts més que no pas a les comarques de Girona. Per sort, a Girona això ara està començant a canviar, sobretot gràcies a la feina que estan fent la cobla Ciutat de Girona, la Flama o la Bisbal Jove.

- *Què demanaries a les institucions per millorar el món de la cobla, la sardana o la professionalització dels músics?*

Els músics es formen en ambients que intenten promocionar/crear músics-artistes, però els solistes de gran volada representen un percentatge molt baix de la gent que es dedica a la música al nostre país. La majoria dels que volen fer carrera de solistes en el camp de la música clàssica acaben dedicant-se a la pedagogia. En canvi trobem gran quantitat de músics que es dediquen a altres activitats musicals considerades menors, com podria ser la música de ball. Segurament aquesta situació és en part culpa dels mateixos que fem de professors i en els últims anys de l'Esmuc, que tot i ser conscient d'aquesta situació no sembla tenir-hi remei. La manera d'ensenyar està encaminada a crear solistes quan, si es percep la realitat, el que molt sovint es necessiten són persones que sàpiguen MÚSICA, que el seu ofici sigui MÚSIC. Per què els que toquem sardanes o altra música ballable (*patxanga*) se'ns considera músics d'una *raça inferior*? Dins aquests dos grups hi ha músics que s'hi guanyen la vida, i en alguns casos se la guanyen molt bé, sense haver de treballar d'altra cosa. En canvi en el terreny de la música clàssica és quasi impossible trobar a alguna persona que només es guanyi la vida fent concerts. Però els dos grups reben una consideració diferent. Uns fan música en majúscules, altres *només* fan sardanes o ball. Crec que s'hauria de considerar que tocar en un cobla o en un conjunt de ball ha estat (i de moment, encara és) una possibilitat real i honesta de guanyar-se la vida com a músic. De retruc es resoldrien molts problemes, entre ells els de l'intrusisme professional. Des d'aquí m'agradaria reivindicar la feina del músic d'ofici, la feina del que si cal pot cantar, tocar, compondre, dirigir o gestionar.

EDUARD PRATS

- *Quins són els estudis o professors que t'han marcat més?*

De fiscorn, a l'Esmuc, amb Pep Moliner. De trombó de vares clàssic, Miquel Badia i en Raül García. De trombó de vares modern i jazz, Carlos Martín, al Taller de Músics.

I, de cultura general, les teòriques de l'Esmuc: Història general de la música, Història de la cultura, Estètica, Teoria de la interpretació, Percepció auditiva,...

- *Quin model de músic tens al cap, quin professional de la cobla o del món musical t'inspira en el teu camí?*

Aquell que no es tenca cap porta; aquell que, encuriosit i il·lusionat, vol entrar en totes les disciplines possibles. Un trombonista o un fiscornaire pot fer clàssic, contemporani, jazz, modern, pop, tradicional, etc. Em vé al cap la figura del trompetista Wynton Marsalis, excel·lent intèrpret i pedagog de varis estils. A la Península i podem trobar casos similars com el dels trombonistes Carlos Martín i Dani Perpiñán.

- *Quina és la teva sortida professional actual? I la desitjada?*

El meu objectiu és compaginar la basant interpretativa amb la pedagògica. M'agrada molt ensenyar però encara més tocar.

- *Una combinació tradicional era combinar dos o més instruments (cobla i orquestra), o la docència. És una sortida factible encara?*

Sí, combino fiscorn i trombó però no pas per aspirar a una cobla-orquestra (tot i que mai se sap...). Ara mateix estic a la cobla Mediterrània amb el fiscorn, a l'Original Jazz Orquestra TM i a la Girona Jazz Project amb el trombó de vares, i també impartint classes dels dos instruments a l'Escola de música Conrad Saló de la Bisbal d'Empordà.

- Hi ha crisi en el món professional de la cobla? I el món de la sardana i l'aplec? Quines solucions hi veus?

Han caigut algunes feines però n'han sortit de noves, per tant la cosa segueix igual. La música en directe és quelcom necessari i sempre en trobarem, hi hagi o no crisi.

- Què corregiries en la teva formació musical?

Que des d'un bon inici no hagi tingut el rigor que he tingut des de fa uns anys enrere, com també el fet que allà on vaig començar els estudis musicals, a les comarques gironines, hi mancava un ampli ventall d'oferta musical i cultural.

- Les comarques gironines tenen alguna particularitat especial que t'hagin afavorit o perjudicat en la teva formació i en la teva professionalització?

Sembla que la Girona i comarques es comencen a despertar! Tinc moltíssimes ganes que Girona pugui oferir uns centres d'ensenyament i d'oci musical a l'altura de les grans ciutats europees. Molts estem lluitant per fer d'aquest somni una realitat, tot i que d'una banda o d'una altra no ens ho posen fàcil.

- Què demanaries a les institucions per millorar el món de la cobla, la sardana o la professionalització dels músics?

Que deixessin fer als que hi entenen.

- M'he deixat alguna qüestió que hauria de tractar?

Una: m'agradaria parlar d'un tema que em preocupa i crec que és molt rellevant... Actualment hi ha molta música i de molts estils. Es dona molta música gratuïtament i ens estem equivocant. Encara que sigui simbòlic, la música té un preu. Això passa molt en el món de la cobla; la gent no ha de pagar pràcticament mai una entrada, però sempre tenen el dret de manifestar-se. Hem de valorar molt més del que ho fem la música en directe. I dues: ¿per què tardem tant (músics de cobla i de tots els àmbits) en cobrar? És indignant el que s'arriba a tardar a cobrar, al cap de dos mesos, tres, un any. Ajuntaments i Generalitat són els que tarden més en pagar...un lampista cobra al moment per canviar unes instal·lacions; vas a comprar el pa i quatre queviures i els pagues al instant, no? Doncs què hem de fer perquè ens paguin en acabar l'actuació?

MARC TIMÓN

- Quins són els estudis o professors que t'han marcat més?

Pel que fa al periodisme (UAB, 1998-2002), sens dubte, el professor que em va marcar més és l'actual conseller Joan Manel Tresserras. Els estudis que han acabat tenint més repercussió sobre mi són els de Composició, realitzats a l'Esmuc (2002-2006), entre

d'altres coses perquè mai m'havia plantejat estudiar composició, ni tan sols fer cap grau superior en cap disciplina musical. Tot plegat fou un cúmul de casualitats, les quals han acabat, però, determinant la meua ocupació actual. Com a professor citaria, sens dubte, l'Albert Guinovart, precisament perquè s'ha convertit en un amic, més enllà d'un professor, i en matèria de composició això és una de les coses que acaba comptant i ajudant més.

- Quin model de música tens al cap, quin professional de la cobla o del món musical t'inspira en el teu camí?

No m'agrada tenir models musicals a seguir al cap, en primer lloc perquè mai m'havia plantejat esdevenir músic professional i, en segon terme, perquè crec que en aquest tipus de disciplines cadascú s'ha de teixir el seu propi camí i aquest sempre serà molt particular, depenent del cas. El que sí és un referent per a mi és aquell professional que té la inquietud de la interdisciplinarietat musical, és a dir, que compona, dirigeix i interpreta, que conrea el màxim nombre d'estils sense prejudicis, tant en la música clàssica com en la moderna, un professional sense complexos ni socials ni estètics i amb voluntat de conèixer i cultivar el màxim d'aspectes que es deriven d'aquest art: un músic transversal.

Per desgràcia, en el món de la cobla no trobo cap referent que reuneixi aquestes característiques. Sí que podria citar, a tall d'exemple, Joan Albert Amargós, el qual ha passat per multiplicitat de camps, incloent-hi el de la cobla.

- Quina és la teua sortida professional actual? I la desitjada?

Estic veritablement content perquè la meua sortida professional actual coincideix plenament amb la somiada, amb alguns matisos: exerceixo de compositor i tinc encàrrecs en diversos camps, com en el de la composició per a cinema o en el de la música simfònica de concert, al mateix temps sóc intèrpret de tible, des de fa uns mesos, a la cobla concertística per excel·lència, la Sant Jordi-Ciutat de Barcelona, i finalment toco els teclats en un grup de música *funky*. A partir d'aquí, sí que desitjo i, de fet, tinc en ment abordar d'altres sortides, com són la direcció i, sobretot, la música *pop*. Sempre m'ha atret molt aquest terreny de la música moderna, tant cantant com al piano i sempre interpretant temes propis, aconseguir que sonessin a les ràdios i que la meua música esdevingués popular. A banda d'aquestes altres sortides, el meu somni és treballar a Los Angeles com a compositor de bandes sonores. Hi vaig estar l'any passat i ara es tracta d'anar posant fil a l'agulla...

- Una combinació tradicional era combinar dos o més instruments (cobla i orquestra), o la docència. És una sortida factible encara?

Pel que fa a la docència sí, és gairebé imprescindible, ja que la música, a Catalunya, es paga molt malament i és difícil viure'n (a nivell de composició i, sovint d'interpretació). El fet de combinar més de dos instruments: en la perspectiva de la cobla-orquestra crec que abans es feia més, tot i que ara també s'estila, però de manera molt diferent: amb molt més rigor, generalment. Abans es fixava, per exemple, un teclista pel ball i se li fotia, literalment, un tible als morros perquè pogués tocar les sardanes amb la cobla, encara que fos de qualsevol manera, i amb aquest sistema es produïen veritables aberracions.

- Hi ha crisi en el món professional de la cobla? I el món de la sardana i l'aplec? Quines solucions hi veus?

En primer lloc, jo diria que hi ha crisi cultural mundial, genèricament. No sé si és qüestió dels temps actuals, si abans era diferent, ho desconec, però salta a la vista que l'interès per les arts i el nivell general envers aquest tema no està a l'alçada del seu mercat i la seva potencialitat. A partir d'aquí, jo no parlaria de "crisi" en el món de la sardana, de la mateixa manera que no està en crisi la música contemporània, la castanyada versus el *halloween* o els brunyols per Setmana Santa. Són manifestacions que tenen el seu públic concret, més nombrós o no, però no comuniquen amb d'altres públics, per més que vulguem forçar-ho (ja sigui per tradició o perquè creiem que ha de ser així). No podem pretendre sobredimensionar el que no es pot, encara que ens dolgui. Si en lloc de crisi puc parlar de "no rutlla com a mi m'agradaria", llavors sí, és cert: el món professional de la cobla està prou sa perquè d'actuacions no en falten, ara bé, els músics s'autocomplauen, s'exigeixen poquíssim, i hi ha poc rigor i poca ambició, però com que els pobles continuaran contractant les cobles... mentre l'al·licient econòmic estigui cobert, l'artístic seguirà essent qüestió d'orgull personal. Evidentment, tenint en compte l'aspecte anterior, la sardana i els aplecs tampoc rutllen. És surrealista l'anacronisme que vivim actualment: tot i que s'ha avançat en alguns aspectes, el contingut bàsic de la sardana i de l'aplec és el mateix de fa 160 anys! Com pot viure una música tan d'esquena a la societat? Amb la cobla es produeix el mateix fet que amb la música contemporània però completament invertit. I no només la música està ancorada al passat, també les formes, els protocols, els vestuaris i la idiosincràsia.

- Què corregiries en la teva formació musical?

Sens dubte, l'estudi de la disciplina de la música moderna des de ben petit, en la interpretació al piano i en l'ús i comprensió de l'harmonia.

- Les comarques gironines tenen alguna particularitat especial que t'hagin afavorit o perjudicat en la teva formació i en la teva professionalització?

Sóc altempordanès de professió i estic vivint a Barcelona per desenvolupar-me com a professional, amb això ja està tot dit. Com a particularitats negatives, i pel que fa al món de la cobla, dues de destacades: l'autocomplaença i la manca de cobles de primer nivell. Autocomplaença perquè sempre ens omplim la boca que si la sardana es va gestar i va sortir de les comarques gironines i d'això ja en fa dos segles i d'aquí no ens hem mogut, tan a nivell de músics com de públic. Això és propi d'una ideologia retrògrada i egocèntrica que ens perjudica enormement. La manca de cobles de primer nivell: la sardana va sortir d'aquí però els músics de cobla bons, en general, de les comarques gironines, han d'anar a Barcelona, perquè hi ha més cobles i més ben preparades, que innoven més, que tenen més rigor musical i sobretot que tenen més ganes de superar-se. Evidentment aquest és un retret d'indole molt generalista, clar que hi ha excepcions, però precisament són això. Havent-hi tants bons joves intèrprets gironins escampats per les cobles de Barcelona, perquè no existeix a les nostres comarques una gran cobla capdavantera amb aquests músics? De moment és impensable, també i sobretot per una qüestió de públic i de demanda de rigor musical.

Si em permeteu parlar d'una particularitat positiva de les comarques gironines, aquesta és intangible i marcadament romàntica: es troba a l'esperit. No sabria explicar-ho ni definir-ho, potser no és genètic, potser és cultural i adquirit, però tinc un clar sentiment de sentir-me afavorit en el do de la música per ser d'on sóc. Orgull empordanès? Un constructe fictici somatitzat? En tot cas, una intuïció i un sentiment.

- Què demanaries a les institucions per millorar el món de la cobla, la sardana o la professionalització dels músics?

En primer lloc, que netegin la imatge dels productes "cobla" i "sardana", si cal canviant-ne el nom. Actualment aquests conceptes tenen connotacions negatives per la societat en general, se'ls vincula estretament a una "cultureta catalaneta" de la barretina i la Moreneta, que deia el mestre Tresseras, que ja no té raó de ser i que és exloent. Els temps han canviat i els simbolismes i les representacions s'hi han d'anar adequant. Per tant, demanaria que li treïessin urgentment el vel de rancietat, de cosa carca, mitjançant campanyes de canvi d'imatge. I sobretot, pel que fa als mitjans, els quals tenen el mateix o més poder que les institucions, desitjaria que fessin aparèixer la cobla al panorama i que deixessin així de menystenir-la, que la treïessin del zoo del catalanisme exòtic i la plantegessin com el que és actualment, una formació cambrística camaleònica d'una gran versatilitat al servei de la tradició i, al mateix temps, de les possibilitats i les exigències dels nous temps.

ÀLEX VILA

- Quina és la teva sortida professional actual? I la desitjada?

El que faig actualment és donar classes a nivell de secundària a un institut, també classes d'instrument a l'Escola de Música del Gironès, i toco a la cobla Bisbal Jove. La veritat és que estic content amb tot el que faig, tot i que m'agradaria que el pes de la interpretació tingués més importància. Les altres feines com a docent et donen una estabilitat salarial molt bona, i a més a més m'agrada fer aquest tipus de feina.

- Hi ha crisi en el món professional de la cobla? I el món de la sardana i l'aplec? Quines solucions hi veus?

La crisi que hi ha dins del món de la cobla, la sardana i aplecs és la mateixa crisi que hi havia fa deu anys, tot i que ara sembla que la gent s'adapta una mica més a algunes novetats, accepten noves sardanes, noves obres, i altres formats de concerts més moderns. La solució màgica per a resoldre aquesta situació no existeix, més aviat penso que és una situació que canvia molt lentament, que segurament canviarà a millor, però amb molt de temps, uns deu anys més... La sardana i la cobla es modernitzaran, en contra de la voluntat de molts, però s'acabarà modernitzant.

- Què corregiries en la teva formació musical?

De la meva formació musical, bàsicament clàssica, en canviaria algunes coses, com la d'afegir una important dosi de música moderna. Aquest punt és un buit que trobo molt a faltar i que m'agradaria molt aprendre, i ara actualment estic intentant canviar això. M'he apuntat a classes d'harmonia moderna. Tot és començar.

- Les comarques gironines tenen alguna particularitat especial que t'hagin afavorit o perjudicat en la teva formació i en la teva professionalització?

Les comarques gironines tenen moltes coses bones, la terra, el menjar, els paisatges... Però una de molt dolenta, que es molt arcaica de pensament, sobretot en el món de la cobla. Les agrupacions o associacions no accepten propostes noves, espectacles nous, sempre volen el mateix, algunes són molt casposes. Això provoca que moltes cobles no puguin programar allò que els agradaria, i al final el músic sempre es cansa de tocar el mateix. Al final aquest estancament en el repertori i en el format de concerts incideix directament amb el músic, i provoca la marxa de músics de molta qualitat a terres barcelonines, de mentalitat molt més oberta, sobretot en el món de la música per a cobla.

- Què demanaries a les institucions per millorar el món de la cobla, la sardana o la professionalització dels músics?

L'única cosa que demanaria és que les institucions donessin més importància institucional a la música del nostre país, no només de la sardana, sinó de totes les músiques i tradicions que existeixen arreu de Catalunya, tal com fan en altres països o autonomies. Que no els faci vergonya acceptar les tradicions i músiques del nostre país i que s'emmirallessin molt més en d'altres cultures com per exemple la basca.

PAU VILA

- Quins són els estudis o professors que t'han marcat més?

A aquestes alçades, veient qui es fa dir "professor de música", penso que encara he tingut prou sort i m'he trobat amb professors molt competents, cosa que em sembla que no és gaire usual. Com en un edifici, per arribar ben amunt sense que es desmunti tot pel camí, tenir uns bons fonaments és imprescindible, i penso que això el mestre Farràs ho va fer prou bé. Tots aquests anys de creixement amb el mestre Gispert tampoc es poden oblidar. En el camp del llenguatge i l'harmonia tampoc puc deixar d'esmentar els mestres Josep i Francesc Cassú i el mestre Miquel Sunyer.

- Quin model de música tens al cap, quin professional de la cobla o del món musical t'inspira en el teu camí?

Penso que el que fan gent com en Jordi Molina per instruments com la tenora són coses que hauríem de fer tots els que hem estudiat o estudiem per ser-ne professionals. En aquest cas concret, tocar sardanes que tenen més de 50 anys ho fa molta gent, alguns fins i tot ho fan molt bé! I des de fa més de 50 anys! Però la cobla i la tenora poden fer altres coses. Diuen que ara els músics sortim molt més preparats d'escoles i conservatoris; doncs és precisament ara que hem d'anar un pas endavant, és per això que trobo tan interessants aquestes propostes. Avui dia que tots tenim accés a tot tipus de música ens ha de ser més fàcil prendre exemples i sentir-nos influenciats per qualsevol estil musical. També em sembla fantàstic que es vagi despullant la música per a cobla de complexos a cops de composicions com les d'en Marc Timón i d'altres que entenen que la música per a cobla és música... com qualsevol altra música que es pugui fer avui dia.

- *Quina és la teva sortida professional actual? I la desitjada?*

Actualment treballo com a tenorista i saxofonista en una cobla-orquestra, la Blanes. A més, per intentar completar els ingressos necessaris per pagar les despeses derivades dels estudis, treballo en dues escoles de musica donant classes de guitarra i saxo. Curiosament no hi ha gent que vulgui rebre classes de tenora, la meva especialitat. La sortida professional que desitjo és segurament la menys viable: voldria dedicar-me a la interpretació, amb projectes en què el seu valor afegit fos la qualitat musical, no tant la tradició o l'espectacle com passa amb la majoria de llocs de treball que hi ha actualment. Trobo a faltar projectes amb més personalitat, penso que la tenora té tot un mercat nou per descobrir i explotar. En Jordi Molina ha obert algunes vies, m'agradaria continuar per aquest camí i explorar-ne de nous.

- *Una combinació tradicional era combinar dos o més instruments (cobla i orquestra), o la docència. És una sortida factible encara?*

La combinació de diversos instruments per dedicar-se a tocar en una cobla-orquestra encara es una sortida factible, és el que porto fent des de fa 10 anys, però no crec que sigui sostenible durant gaire més temps. Els músics que ens dediquem a això cada cop gaudim de menys reconeixement social, econòmic... i segurament per culpa nostra. El cas de la docència és ben diferent: la majoria de músics d'aquestes formacions hem de combinar ambdues feines; de fet, hi ha molts casos de músics de cobla-orquestra que es cansen d'aquesta feina i la deixen per dedicar-se exclusivament a la docència.

- *Què corregiries en la teva formació musical?*

M'hauria agradat començar més aviat, de més jove.

- *Les comarques gironines tenen alguna particularitat especial que t'hagin afavorit o perjudicat en la teva formació i en la teva professionalització?*

En un sentit sí que m'ha beneficiat ser de les comarques gironines: aquí hi ha una manera d'entendre la música i una tradició prou diferents a la de Barcelona, i el fet d'estar en contacte amb aquestes dues realitats crec que enriqueix. Ara bé, la impossibilitat de fer uns estudis superiors i la poca quantitat de llocs de treball com a músic que hi ha a les nostres contrades és un *handicap* molt gran.